

Posudek vedoucího práce (Bakalářské studium humanity, FHS UK)

Magda Stockettová: Postoje ke smrti a současné pohřební zvyklosti na Boskovicku

Přípravu, průběh i výsledný text bakalářské eseje Magdy Stockettové asi nejlépe vystihuje slovo *solidnost*. Autorka si zvolila naléhavé téma smrti – jak lidé smrt vnímají, zda o ní mluví, jaké představy s ní spojují, jak tyto představy ovlivňují jejich život. Prostudovala proto v první řadě odbornou literaturu, v níž je smrt tematizována. Sečtělost a schopnost pohybovat se mezioborově jí přitom dovolila opřít se o literaturu různých vědeckých disciplín a její přístup lze označit za holistický. Určité těžiště lze přitom spatřovat v „thanatologii“, věnuje se poznatkům psychiatrickým i zkušenosti paliativní péče. Poměrně široký vhléd pak zúročila při vlastních rozhovorech a analýze sesbíraných dat, takže jsou otázky citlivě položené, zároveň nejsou banální.

Zaměření se na Boskovicko pak znamenalo věnovat se krajovým zvláštnostem, demografii, kulturním zvyklostem - i zde si autorka našla potřebnou literaturu a uzpůsobila tomu svůj plánovaný výzkum. To se týká nejen výběru informátorů (autorka volí 4 osoby bez vyznání a 4 osoby hlásící se k římskokatolickému vyznání), ale i zařazením kapitoly o pojednání smrti ve Starém a Novém zákoně do teoretické části. Jakkoliv to není v odborné literatuře příliš obvyklé, ukazuje tato kapitola možný horizont porozumění, k němuž se mohou zvláště informátoři s římsko-katolickým vyznáním vztahovat.

Do třetice si autorka našla i diplomové práce s blízkým tématem, naučila se na nich částečně řemeslo a díky kritické reflexi tak stojí na příslovečných „ramenou“ svých předchůdců.

Solidnost necharakterizuje jen zpracování literatury, ale např. i rozvržení práce, kdy teoretická část je ve vyváženém poměru k vlastnímu výzkumu. Ten je z metodologického pohledu dobře popsán a lze tedy nahlédnout do toho, jak byla

data sbírána, jak byly kladeny otázky, jak se prováděla analýza. Autorka se pak drží sebraných dat, nesnaží se o nějakou senzaci nebo odvážné závěry, což někdy může působit zdlouhavě. To však vynahradí kapitola *shrnutí a závěry*, kde autorka pečlivě shrnuje všechny cenné poznatky vzešlé z výzkumu.

Výtka k teoretické části míří na jistou fragmentárnost sdělovaných poznatků. To pak může způsobovat dojem neucelenosti, navíc je-li to občas zkombinováno s nějakým nešikovným citátem. Téma smyslu života, jeho zranitelnosti, ohraničenosti, jak ho zpracovává filosofická antropologie (použít lze celou řadu notoricky známých Sokolových textů), autorka např. naznačí na základě dobře poplatné (a dost nešťastné) formulace R. Steindla (str. 25).

V empirické části asi nedopatřením zůstalo, že autorka bude používat i metodu zúčastněné pozorování. Z něho však žádné výstupy nejsou (pominu-li fotky hřbitova v příloze) a pokud vím, tak autorka ani takové pozorování neprováděla.

Náročný kritik by mohl požadovat sofistikovanější výzkumnou strategii, která by hlouběji ukázala kulturní podmíněnost představ o smrti. Šlo by asi např. zkoumat kázání spojená s tématem smrti a jejich reflexi ve výpovědích informátorů. Volba polostrukturovaných rozhovorů a klasická analýza kódováním, je tak možná trochu obyčejná. V mých očích je však práce ve svých cílech kvalitně zvládnutá. K tomu se přidává i umění vést rozhovor na takhle citlivé téma. Autorka to sice v textu explicitně nezmiňuje, ale sesbíraná data ukazují na to, že si v terénu vedla velmi dobře. Solidnost tak v tomto smyslu znamená hodnocení v pásmu výborné.

Práce odpovídá standardům kladených na bakalářskou práci a považuji ji za výsledek dlouhodobého a pečlivého zájmu o danou věc. Navrhuji ji tedy k obhajobě a hodnotím ji jako trochu horší **výbornou**.